

**Divisie Consument &
veiligheid**

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon

-

T 0900 0388
F 088 223 33 34
info@nvwa.nl

Datum

21 september 2014

informatieblad

Titel   Etikettering en reclame van zuigelingenvoeding
Nummer   1
Datum   september 2015

Etikettering en reclame van zuigelingenvoeding

In dit informatieblad wordt ingegaan op de etikettering en reclame van zuigelingenvoeding.

De regels hiervoor liggen vast in de Warenwetregeling zuigelingenvoeding 2007, die verwijst naar Richtlijn 2006/141/EG inzake volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding en tot wijziging van Richtlijn 1999/21/EG.

Zuigelings zijn kinderen jonger dan twaalf maanden. Onderscheid wordt gemaakt tussen volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding. Onder volledige zuigelingenvoeding wordt verstaan: voedingsmiddelen die speciaal zijn bedoeld om als voeding voor zuigelings in de eerste levensmaanden te worden gebruikt, en die zolang nog geen passende aanvullende voeding wordt gegeven, volledig aan de voedingsbehoeften van deze zuigelings voldoen (artikel 2 onder c van Richtlijn 2006/141/EG inzake volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding)¹. Onder opvolgzuigelingenvoeding wordt verstaan: voedingsmiddelen die speciaal zijn bedoeld om als voeding voor zuigelings te worden gebruikt wanneer passende aanvullende voeding wordt gegeven en die het belangrijkste vloeibare bestanddeel vormen van de steeds gevarieerder wordende voeding van deze zuigelings (artikel 2 onder d van Richtlijn 2006/141/EG)².

Volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding moeten zodanig worden geëtiketteerd dat consumenten deze producten duidelijk van elkaar kunnen onderscheiden en verwarring wordt vermeden (artikel 13, lid 7 van Richtlijn 2006/141/EG).

Volledige zuigelingenvoeding

Volgens artikel 11 van Richtlijn 2006/141/EG wordt volledige zuigelingenvoeding

---

¹ Zie ook artikel 2, tweede lid onder c, van Verordening (EG) nr. 609/2013

² Zie ook artikel 2, tweede lid onder d, van Verordening (EG) nr. 609/2013

verkocht onder de naam 'volledige zuigelingenvoeding'. Volledige zuigelingenvoeding die volledig uit koemelkeiwit is vervaardigd wordt verkocht onder de naam 'volledige zuigelingenvoeding op basis van melk' of 'zuigelingenmelk' (artikel 12).

Daarnaast is een aantal vermeldingen op het etiket verplicht:

- de gegevens volgens Verordening (EG) nr. 1169/2011.
- een vermelding dat het product specifiek geschikt is om te worden gebruikt als voeding voor zuigelingen vanaf de geboorte, wanneer zij geen borstvoeding krijgen (artikel 13 lid 1, onder a).
- een gebruiksaanwijzing voor de juiste bereiding, bewaring en verwijdering van het product en een waarschuwing dat aan onjuiste bereiding en bewaring risico's voor de gezondheid zijn verbonden (artikel 13 lid 1, onder e).
- de beschikbare energiewaarde, eiwitten, koolhydraten en vetten, per 100 ml gebruiksklaar product (artikel 13 lid 1 onder c).
- de gemiddelde hoeveelheid vitaminen en mineralen per 100 ml gebruiksklaar product (artikel 13 lid 1, onder d).
- een verklaring dat borstvoeding te verkiezen is, voorafgegaan door het woord 'Belangrijk' of een gelijkwaardige aanduiding (artikel 13 lid 4, onder a).
- een aanbeveling dat het product alleen dient te worden gebruikt op advies van onafhankelijke deskundigen op het gebied van geneeskunde, voeding of farmaceutische wetenschap of van personen die beroepsmatig verantwoordelijk zijn voor de zorg voor moeder en kind, voorafgegaan door het woord 'Belangrijk' of een gelijkwaardige aanduiding (artikel 13 lid 4, onder b).
- een zodanige etikettering dat de nodige voorlichting wordt gegeven omtrent het juiste gebruik van de producten en vrouwen niet ervan worden weerhouden borstvoeding te geven (artikel 13, lid 3). Het gebruik van termen als 'gehumaniseerd', 'gematerniseerd', 'aangepast' en dergelijke is verboden.

Het is niet toegestaan om afbeeldingen van zuigelingen op het etiket van volledige zuigelingenvoeding te zetten. Ook mag het etiket geen andere afbeeldingen of tekst bevatten, waardoor het gebruik van het product zou kunnen worden geïdealiseerd. Grafische afbeeldingen om het product gemakkelijk identificeerbaar te maken en om de bereidingswijzen te illustreren zijn wel toegestaan (artikel 13, lid 5).

Voedings- en gezondheidsclaims op volledige zuigelingenvoeding

Artikel 13 lid 6 beperkt de vermelding van voedings- en gezondheidsclaims op het etiket van volledige zuigelingenvoeding. Alleen die voedings- en gezondheidsclaims die genoemd worden in bijlage IV van Richtlijn 2006/141/EG zijn toegestaan op volledige zuigelingenvoeding, onder de voorwaarde dat voldaan wordt aan de daarin vastgestelde voorwaarden.

Claims, voedingsclaims en gezondheidsclaims zijn volgens artikel 2 van Richtlijn 2006/141/EG gedefinieerd in Verordening (EG) nr. 1924/2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen. Een claim is volgens artikel 2, lid 2

(1): elke boodschap of aanduiding die niet verplicht is op grond van communautaire of nationale wetgeving, met inbegrip van illustraties, grafische voorstellingen of symbolen, ongeacht de vorm, waarmee gesteld, de indruk gewekt of geïmpliceerd wordt dat een levensmiddel bepaalde eigenschappen heeft. Een voedingsclaim is volgens artikel 2, lid 2 (4) van deze Verordening een claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat een levensmiddel bepaalde heilzame voedingseigenschappen heeft die toe te schrijven zijn aan: de energetische waarde die het levert, in verlaagde of verhoogde mate levert, of niet levert, en/of de nutriënten of andere stoffen die het bevat, in verlaagde, of verhoogde hoeveelheid bevat, of niet bevat. Een voedingsclaim vermeldt dus feitelijke informatie. Een gezondheidsclaim is volgens artikel 2, lid 2 (5) van Verordening (EG) nr. 1924/2006 een claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat er een verband bestaat tussen een levensmiddelencategorie, een levensmiddel of een bestanddeel daarvan en de gezondheid. Een gezondheidsclaim gaat over het effect dat een voedingsmiddel kan hebben op de gezondheid. Ook verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen van een product voor de algemene gezondheid of voor het welzijn op het gebied van gezondheid vallen onder gezondheidsclaims (artikel 10 lid 3 van Verordening (EG) nr. 1924/2006).

Als gevolg van het bovenstaande is het toegestaan om op een volledige zuigelingenvoeding waarin lactose de enige aanwezige koolhydraat is, een voedingsclaim te maken over het feit dat het product uitsluitend lactose bevat. Op een product mag de voedingsclaim 'lactosevrij' gemaakt worden als de hoeveelheid lactose maximaal 2,5 mg/100 kJ is. Ook mag een voedingsclaim gemaakt worden over toegevoegde LC-PUFA's, of een soortgelijke voedingsclaim over de toevoeging van docosahexaëenzuur, als het gehalte aan docosahexaëenzuur minimaal 0,2% is van het totale gehalte aan vetzuren. Ook mogen voedingsclaims gemaakt worden over de niet-verplichte ingrediënten taurine, fructo-oligo sachariden en galactooligosachariden en nucleotiden, onder de voorwaarden van gebruik uit bijlage IV. Alle andere voedingsclaims mogen dus niet gemaakt worden op volledige zuigelingenvoeding!

Op volledige zuigelingenvoeding is slechts één gezondheidsclaim wettelijk toegestaan, namelijk een gezondheidsclaim over een verminderd risico op allergie voor melkeiwitten. Hierbij mogen begrippen worden gebruikt die wijzen op gereduceerde antigenen of gereduceerde allergene eigenschappen, die dus uitsluitend betrekking hebben op melkeiwitten. Eén van de voorwaarden voor gebruik van deze gezondheidsclaim is dat op het etiket moet worden vermeld dat het product niet mag worden gebruikt door zuigelingen die allergisch zijn voor de intacte eiwitten waarvan het is vervaardigd (tenzij is aangetoond dat er tolerantie voor de bereiding is bij meer dan 90% van de zuigelingen die overgevoelig zijn voor de eiwitten waarvan het hydrolysaat is vervaardigd). Voor zuigelingen die daadwerkelijk zo'n allergie hebben is er dieetvoeding voor medisch gebruik beschikbaar. Een gezondheidsclaim over allergie die verder gaat dan allergie voor melkeiwitten is dus niet toegestaan op volledige zuigelingenvoeding. Alle overige gezondheidsclaims zijn dus verboden op volledige zuigelingenvoeding. Dit geldt dus ook voor verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen van het product voor de gezondheid of het welzijn van de zuigeling.

De NVWA beoordeelt van geval tot geval of vermeldingen op het etiket van

volledige zuigelingenvoeding beschouwd worden als gezondheidsclaim. De context waarin bepaalde teksten of afbeeldingen worden gebruikt is namelijk belangrijk om te bepalen of er in de ogen van de NVWA gesteld, de indruk gewekt of geïmpliceerd wordt dat er een verband bestaat tussen het product en de gezondheid.

Notificatie

Ondernemingen die volledige zuigelingenvoeding in de handel brengen de NVWA daarvan in kennis door een model van het etiket van het product toe te sturen (artikel 9 lid 1 van Richtlijn 2006/141/EG). Dit kan via de website van de NVWA. Als hieraan voldaan is mag het product in de handel worden gebracht. De NVWA beoordeelt het toegestuurde etiket niet.

De notificatieplicht geldt niet voor opvolgzuigelingenvoeding.

Reclame

Reclame voor volledige zuigelingenvoeding is verboden. Uitzondering is reclame in gespecialiseerde publicaties op het gebied van babyverzorging en in wetenschappelijke publicaties. De reclame mag slechts gegevens van wetenschappelijke en feitelijke aard bevatten. Deze gegevens mogen niet impliceren, noch doen geloven dat flesvoeding even goed of zelfs beter is dan borstvoeding (artikel 14 lid 1 van Richtlijn 2006/141/EG). Reclame op verkooppunten, het uitdelen van monsters of andere reclameacties om de rechtstreekse verkoop van volledig zuigelingenvoeding aan de consument in de detailhandel te bevorderen, zoals speciale uitstallingen, kortingbonnen, premies, speciale verkoopacties, lokartikelen en koppelverkoop zijn verboden (artikel 14 lid 2). Fabrikanten en groothandelaren mogen geen gratis of afgeprijsde producten, monsters of andere reclamegeschenken, rechtstreeks of onrechtstreeks met inschakeling van het stelsel van de gezondheidszorg of van daarin werkzame personen, aan het publiek of aan zwangere vrouwen, moeders of hun gezinsleden aanbieden (artikel 14 lid 3).

Opvolgzuigelingenvoeding

Volgens artikel 11 van Richtlijn 2006/141/EG wordt opvolgzuigelingenvoeding verkocht onder de naam 'opvolgzuigelingenvoeding'. Opvolgzuigelingenvoeding die volledig uit koemelkeiwit is vervaardigd wordt verkocht onder de naam 'opvolgmelk' (artikel 12).

Daarnaast is een aantal vermeldingen op het etiket verplicht:

- gegevens volgens Verordening (EG) nr. 1169/2011.
- een vermelding dat het product alleen geschikt is om voor specifieke doeleinden te worden gebruikt als voeding voor zuigelingen die ouder zijn dan zes maanden, dat het slechts een onderdeel van een gevarieerde voeding mag zijn, dat het gedurende de eerste zes levensmaanden niet mag worden gebruikt als vervanging van moedermelk en dat de beslissing om met aanvullende voeding te beginnen, eventueel ook in de eerste zes levensmaanden, alleen op advies van onafhankelijke deskundigen op het gebied van geneeskunde, voeding of farmacologie of van personen die

beroepsmatig verantwoordelijk zijn voor de zorg voor moeder en kind, op basis van de specifieke groei- en ontwikkelingsbehoeften van de

individuele zuigeling moet worden genomen (artikel 13 lid 1, onder b).
- een gebruiksaanwijzing voor de juiste bereiding, bewaring en verwijdering van het product en een waarschuwing dat aan onjuiste bereiding en bewaring risico's voor de gezondheid zijn verbonden (artikel 13 lid 1, onder e).

- de beschikbare energiewaarde, eiwitten, koolhydraten en vetten, per 100 ml gebruiksklaar product (artikel 13 lid 1 onder c).

- de gemiddelde hoeveelheid vitaminen en mineralen per 100 ml gebruiksklaar product (artikel 13 lid 1, onder d).

- een zodanige etikettering van opvolgzuigelingenvoeding dat de nodige voorlichting wordt gegeven omtrent het juiste gebruik van de producten en vrouwen niet ervan worden weerhouden borstvoeding te geven (artikel 13, lid 3). Het gebruik van termen als 'gehumaniseerd', 'gematerniseerd', 'aangepast' en dergelijke is verboden. Dit geldt ook voor de wijze waarop de betrokken producten worden aangeboden, en de reclame.

Voedings- en gezondheidsclaims op opvolgzuigelingenvoeding

Voor voedings- en gezondheidsclaim op opvolgzuigelingenvoeding is Verordening (EG) nr. 1924/2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen van toepassing. Gezondheidsclaims op producten die exclusief bedoeld zijn voor kinderen, zoals opvolgzuigelingenvoeding, worden beschouwd als claims die verband houden met de ontwikkeling en de gezondheid van kinderen (artikel 14, lid 1 onder b van Verordening (EG) nr. 1924/2006, ook wel 'kinderclaims' genoemd). Deze gezondheidsclaims mogen gemaakt worden indien er een vergunning is verleend om ze op te nemen in een communautaire lijst van dergelijke toegestane claims, tezamen met alle noodzakelijke voorwaarden voor het gebruik van die claims. Welke gezondheidsclaims zijn goedgekeurd is te vinden in het EU register (<http://ec.europa.eu/nuhclaims/>). In het register wordt ook de referentie naar de achterliggende EFSA opinie en naar de Verordening waarin de toestemming voor de claim vastgelegd is gegeven.

Bij vermelding van een gezondheidsclaim moet ook aan alle andere bepalingen van Verordening (EG) nr. 1924/2006 voldaan worden. Bijvoorbeeld, gezondheidsclaims mogen niet onjuist, dubbelzinnig of misleidend zijn (artikel 3 onder a), er moet kunnen worden aangenomen dat de gemiddelde consument de heilzame effecten die in de claim staan worden begrepen, en claims moeten betrekking hebben op consumptiegereed product (artikel 5, lid 3). Wettelijk gezien moet bij gebruik van een gezondheidsclaim ook een bewering worden opgenomen waarin wordt gewezen op het belang van een gevarieerde, evenwichtige voeding en een gezonde levensstijl (artikel 13, lid 2 onder a), maar voor zuigelingen is dit niet relevant. Daarom mag deze vermelding voor zuigelingenvoeding achterwege blijven.

Het is niet verplicht om de letterlijke bewoording van de goedgekeurde claim aan te houden. Bij het kiezen van alternatieve bewoording is het echter wel een vereiste om binnen de strekking van de goedgekeurde claim te blijven. Wanneer er meer geclaimd wordt dan datgene dat goedgekeurd is, dan is sprake van een nieuwe claim die eerst op de lijst van goedgekeurde claims moet komen voordat

deze gebruikt mag worden.

Naast de lijst van toegestane claims is er ook een lijst van kinderclaims die afgewezen zijn. Ook deze lijsten zijn te vinden via het EU register (<http://ec.europa.eu/nuhclaims/>). In het register is de achterliggende referentie naar de EFSA opinie weergegeven, samen met de Verordening waarin de afwijzing vastgelegd is. In deze Verordening is vastgelegd dat er een overgangstermijn is voor afgewezen claims: claims die zijn afgewezen mogen nog maximaal een half jaar gebruikt worden.

Bedrijven hadden tot 31 januari 2008 de mogelijkheid om kinderclaims bij de Europese Commissie in te dienen. Alle kinderclaims waarover de Commissie al een besluit heeft genomen zijn te vinden in bovengenoemde lijst. Over een aantal kinderclaims die voor 31 januari 2008 zijn ingediend heeft de Commissie nog geen besluit genomen. Deze claims mogen tot het Commissiebesluit nog gebruikt worden. Claims die niet voor 31 januari 2008 zijn ingediend en die niet op de lijst van toegestane claims staan zijn dus niet toegestaan. Claims die door de indiener worden teruggetrokken zijn wettelijk gezien direct verboden. In de praktijk zal de NVWA echter dezelfde overgangstermijn hanteren als voor afgewezen claims, namelijk dat deze na terugtrekking nog maximaal een half jaar gebruikt mogen worden.